

۱۵۶۳

دانشگاه تهران
دانشکده بهداشت

پایان نامه

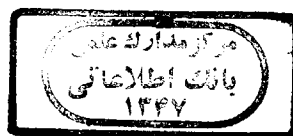
برای دریافت درجه فوق لیسانس طوطی‌پیدااشلی (M. S. P. H)
اداره امور بیمارستانها

موضوع: اصول خدمات نوتوانسی درایران

استاد راهنما: جناب آقای دکتر کاوسی

نگارش: فریده طباطبائی مسزوی

سال ۱۳۵۰



۱۵۶۳

تکمیل شد

جناب آقای دکتر کاوسی استاد محترم راجعاً

و هیئت محترم زوری .

۱۸۶۳

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱	مقدمه
۵	تعریف توانبخشی
۶	تاریخچه توانبخشی
۹	تاریخچه توانبخشی در ایران
۱۱	تشکلات توانبخشی در ایران
۱۵	مرکز توانبخشی حرانه ای
۱۸	اصول توانبخشی در خدمات بهداشتی
۲۲	برنامه کار انجمن توانبخشی برای شهرستانها و استانها در سال ۴۹
۲۵	اهمرواسیونها
۳۱	نظا و حجم يك واحد توانبخشی
۳۴	نتیجه
	منابع و مآخذ .

مقدمه

توانایی رفته رفته ایست از پزشکی که در بازارگردان نیروی فعال انفرادی گسترده

بمحل این توانایی خود را از دست داده اند و به همین راه‌های میگردند .

در اکثر کشورهای که به رفاه و بهبود وضع زندگی انفرادی توجه زیاد نموده‌اند

وسایطهای مخطی مسئول تضمین این خسارهای مالی و جانی انفرادی هستند

توانایی بصورت مخطی هم از پزشکی حرفه‌ای و اجتماعی اهمیت زیاد نیافته‌اند

گسترده است .

معالجه انفرادی و توان و از کار افتاده نه تنها از نظر انسانی ارزش زیادی

دارد بلکه از نظر اقتصادی نیز سودمند بحال عموم می‌باشد . در محیط‌های —

کارگری همه ساله مبالغ هنگفتی بحالت فلج عضو و از کار افتادگی به کارگران پرداخت

میشود که با روشهای نوین توان می‌توان این هزینه سنگین را تا حد قابل ملاحظه‌ای

کاهش داد ، در کشور ایران هم که گامهای سریعی بصورت صنعتی شدن برداشته

شده و فعالیتهای چشم‌گیری برای ترقی و پیشرفت در همه جوانب و الزامات

درآمد سرانه شده به‌وزارت این پیشرفتها مشکلاتی هم پدید آمده است .

با توجه به عوامل طبیعی که بصورت سیل ، طوفان ، زلزله ، آفت‌شدن و گاهی

هم توجه معلولین امروز را استفاده از وسایل جدید و یاد رانر بیمارانهای مختلفه
 قلبی، عروقی، عضلانی، استخوانی، ریه‌ی و عصبی همه ساله در نهادهای
 به معلولین اشاره میشود و با توجه به مشکلاتی که این افراد معلول برای اجتماع
 و خانواده خود بوجود میآورند باید با استفاده از عوامل موجود و ممکن سعی شود
 که فاحش نهادهای توانایی و قابلیت زندگی عادی، هر فرد را که معلولی از دست
 داده با بازگرداندن و موقعیت و امکانات جدیدی بوجود آورند که بتوانند
 زندگی خود را اداره نماید و سایر خانواده و اجتماع خود نماید.

توانایی در این زمینه را اساسی رایجند و دارد همکاری پزشکی با متخصصین
 این رشته شهری به ظهور آید و این همکاری برای بهبود حال بیمار و عضله در وجه
 ناتوانی او بسیار موثر میباشد. حتی افراد دارای غیر پزشکی نیز میتوانند با استفاده
 از عوامل مختلف طبیعی برشد و توسعه این رشته جدید گفت نمایند.

بروز جنگهای بزرگ بین المللی و پیشرفت تکنولوژی سبب افزایش تعداد

معلولین شد به علت مرافعات موازین بهد اشقی و پیشرفت علم پزشکی سن متوسط
 افراد بالا رفته و بر تعداد افراد بیمار و کار افتاده اشاره شده است و در نتیجه
 مسائل اردی و اجتماعی پیچیده تری را بوجود آورده است. متاسفانه تعداد از
 کسانی که از خدمات توانایی باید استفاده کنند باین عده محدود نمیشود و همیشه

دهد ای از کودکان و نوزادان چه به سبب بیماری‌های آری و زنجیرک وجه حملت
بیماری‌های بعد از تولد بزرگ معلولین درمی‌آید واضح است که این مسئله
مهم نمی‌توانست از نظر اجتماع بدون اهمیت تلقی گردد و باید جهت توجه عمومی
باین مسئله شده پیدا جلب شد.

در رابطه دو جنگ جهانی اول و دوم توجه باین مسئله افزاید. بااست

واصطلاح پزشکی نیز یکی از همین زمان بکار برده شده است.

در جنگ جهانی دوم تعداد زیاد مراکز توانایی در بیمارستانها و خارج

از آنها شروع بکار کردند و معلولین زیادی از خدمات این مراکز استفاده نمودند.

البته باید بدانهم که پزشکی نیز یکی سهم عده ای در این رشته دارد ولی البته

توانایی محدود به این‌گال نه همین نمیشود.

لازم است که امروزه این رشته توسعه زیادی پیدا نماید و استفاده ازدهای

موجود بالا برده شود و افراد متخصص لازم در مراکز مختلف تربیت شوند.

تأمینات باالزایش احتیاجات جوانی این مراکز هم توسعه یابند.

دائریه لازم مراکز توانایی و همچنین که در سالهای اخیر باین مسئله اول

شده بخصوص در مسکات ما که در تمام شئون ملکی جنب و جوش بی سابقه ای در

جهت بهبود ای‌ها از طرف بی نیروی فعالیه کشور مشاهده میشود توانایی

عده اینجانب را جلب نمود و مراد آن را امتحان نمودن بایمان نمود خود

را نوسوانی انگشتش نمایند.

تعیین توانایی‌ها

توانایی مهارت است از بازگرداندن نیروی فعاله به عضو معلول تا آنجا که

امکان دارد در کمترین زمان ممکن و حد اکثر ممکن .

باید مهارت دیگر توانایی‌ها رشتها بست ارزشی که با روشهای دیگری به‌کار

را درمان نموده و با توانایی‌ها را نیز می‌بخشد این روشهای دیگر در وسیع

میباشد : مکانیکی و الکتریکی .

خدمات توانایی مهارت است از فعالیت برای بازگرداندن توانایی از دست

رفته فرد معلول و با آموزش کارخانه ای با او که معلول بتواند از نیروی انسانی خود

استفاده کند . مهارت‌ها را اعطای خدمات درمانی جهت بهبود حال بیماران

است . خدمات توانایی در مورد معلولین می‌تواند آنان را آماده بکاربرد نماید

و یا به آنها کمک کند تا بتوانند خود بازگشت دهند .

معلول بفرای گشته می‌شود که به‌علی سلامتی خود را از دست داده و بازگشت

بحال اولیه یا به بهبود درمانی برای او می‌تواند بماند .

تاریخچه نوعناسی :

استفاده از عوامل طبیعی برای درمان بیماریها از روزگاران قدیم صورت
 توجه بشر بوده است ، نورخورشید ، باد ، آب و هوای مناسب ، آب دریا ،
 خاک مناطق مختلف و گونا و سرما بدون شک اولین وسائل درمانی بوده اند که
 مورد استفاده انسان قرار گرفته اند .

مطالعه تاریخ پزشکی نشان میدهد که این عوامل گاهی تنها برای درمان
 بیماریها مورد استفاده قرار میگرفته است .

بقرط که از پایه گذاران رشته پزشکی تریکی و نوعناسی است در کتاب خود
 بنام " هواها ، آبها و مکانها " درباره عوامل طبیعی گفتگو
 نموده است . استفاده از حمامهای با آب سرد و گرم سالها مورد توجه رومیان
 بوده است و آنان برای ایجاد بدلتوا و افزایش نیروی جسمانی خود استفاده میکردند .
 بین ایرانیان نیز این رسم قد اول بوده است .

همچونگوات در نوشته های خود ش از خواص درمانی این حمامها گفتگو نموده
 و دلیل برای اینگونه ساختن بجه ها ضعیف و طبل المزاج دستور استفاده از
 آب سرد را میداده است و علاوه از حرکات ورزشی و ماساژ نیز برای تقویت عضلات
 استفاده میشده .

نوعی پزشکی بالنگه از وسایلی دور در بین مردم بصورت اولیه وجود داشته
 برای پیشرفت آن فعالیت‌هایی می‌شده است ولی استفاده صحیح و طبعی از این
 عوامل سابقه نزد بکرید دارد و طبع پیشرفت این رشته در حقیقت بروز جنگ‌های بزرگ
 و لشکر کشی‌های عظیم قرون گذشته است.

یکی از پیشگامان نوعی حرکتی، پهرلیک سوئدی است که در یکی از
 جنگ‌های ناپلئون زخمی شده و بزرگ معلولین در می‌آید اما به کمک حرکات و
 تمرینات ورزشی توانایی حرکتی خود را بدست می‌آورد.

استفاده از آب‌های سرد و گرم و معدنی بصورت حمام با نامیدن آنها از
 قدم‌ها اول بوده است و امروزه نیز یکی از عوامل مهم در رمانی بنشمار می‌رود.

برای اولین بار در سال ۱۹۰۰ میلادی در انگلستان خانم اگس هانت

که مبتلا به لجه دردویا بود با وسایل مکانیکی شروع بدرمان خود کرد و از وسایل

خود بر آورد رمان بهاران دیکر نیز استفاده نمود در ۱۹۱۱ شرکت بهیست

انگلستان با اهمیت در رمانی این رشته پی برد و بود چه قابل توجهی برای تاسیس

بشردرمانی اختصاص داد. در سال ۱۹۲۹ پروفسور گریزن در ایالت کالیفرنیا

اولین دربارمان نوعی را افتتاح نمود و آنرا به نام "نیزگال د پسن" نامید.

در جنگ بین‌الملل دوم به علت افزایش تعداد افراد مجروح و معلول و از کار افتاده

لزوم تاسیس بخشهای نوجوانی را روشن کرد. بودجه هنگفتی برای اینکار در اختیار
 مراکز طی قرارداد داده شد ولی متأسفانه پرسنل و متخصصانی وجود نداشتند.
 بلافاصله پس از جنگ دوم جهانی پروفسور راسک در صدد ترمیم اثرات —
 متخصص برآمد و استعوی عملیاتی بزرگی را که وابسته به بیمارستان "بلور" —
 نیویورک بود را برگرد و آنرا بنام نوجوانی نژادکی نامید.
 دیری نگذشت که سایر کشورهای معتزلی با اهمیت این رشته مهم پی بردند
 و در پی آنند که برای توسعه آن یک همکاری بین المللی لازم میآید. و از این جهت
 اولین کنفرانس بین المللی نوجوانی در سال ۱۹۵۲ در لندن تشکیل شد و برنامههای
 وسیعی در طی این کنفرانسها یک دومین آن در سال ۱۹۵۶ و سومین کنفرانس
 در سال ۱۹۶۰ در واشینگتن تشکیل شد پی ریزی گردید.
 در سال ۱۹۵۲ بیمارستان آلبرت اینشتین نیویورک از بدو تاسیس نمود
 رشته نوجوانی را وابسته به بخش اعصاب برگرد. بنابراین این طاقل یکسره
 در حدود ساله راهبرد. بلوریک در کشورهای معتزلی و عوجه وانکار صومس مقامات
 دولتی را بخود جلب کرده است.

تاریخچه نوزوانی در ایران

همزمان با پیشرفت‌های علمی که در کیهان‌شناسی و ژنتیک وجود آمد مسائل نوزان بخش اهمیت خاص پیدا نمود و مراکز آموزشی در این رشته وجود آمد.

در سال ۱۳۴۱ اولین مدرسه نوزوانی در دانشگاه شیراز بوجود آمد که به علت پیدا شدن اشکالات مختلفه مسوولیت آن به دانشگاه تهران و وزارت بهداشت واگذار گردید. در اواخر سال ۱۳۴۰ هم از طرف آقای نورالشارباج و همسرش با مساعدت آن برای خدمات نوزوانی به جمعیت شیوخورشد سن ایران اهدا گردید.

اولین بخش پزشکی نوزوانی در سال ۱۳۴۵ در بیمارستان نوزادان ایجاد گردید که به زودی در حدود ۸۰ بیمار بستری و سالی را مورد درمان قرار می‌دهد. مرکز نوزوانی نورالشارباج و همسرش کودکان بستری اختصاص داده شده و در حال حاضر این مرکز دارای ۵۰ تخت خواب می‌باشد که در آن فقط کودکان مبتلا به فلج اطفال تحت درمان قرار می‌گیرند.

در سال ۱۳۴۴ دانشگاه پزشکی با تأسیس آموزشگاه نوزوانی تاسیس

افراد لیسانس را در این رشته بپذیرد و گزیند.

در سال ۱۳۴۶ انجمن توانبخشی تاسیس گردید و بیمارستان شفا

بیمالمان از طرف وزارت بهداشتی در اختیار انجمن توانبخشی گذاشته شده

و پس از تجهیزات از طرف انجمن آماده انجام مراحل جراحی توسط از خدمات

توانبخشی گردیده است بیمارستان مذکور دارای ۲۵۰ تخت خواب و کادر

لازم در کلیه امور مربوطه میباشد.

تشکلات توانبخشی در ایران :

در بهمن ۱۳۴۶ با پیشنهاد انجمن تربیت معلم شاه آر پسر انجمن توانبخشی

بمشورت تجدید فعالیت آموزشی و مشاغل مناسب و تقویت روح کمانیک بهجت قدس

با اذیت دادن قسمتی از توانائی خود قادر به انجام کارها شد تا پس شد .

اساسنامه مربوطه در اردیبهشت ۱۳۴۷ به تصویب هیئت وزیران رسید .

بنابراین اساسنامه اعتباری انجمن همه ساله تمدن لایحه بودجه عمومی کسب

کشور برآورد شده و به عنوان کمک از طرف دولت با انجمن پرداخت میگردد مرکز انجمن

که وابسته به وزارت کار و امور اجتماعی است در تهران تعیین شد و امکان ایجاد

شعب یا نمایندگی در مراکز استانها و شهرستانها در آن پیش بینی شده است .

و شاید انجمن توانبخشی از طرف هیئت وزیران بشروع زیر نظر گردیده است .

اول - فراهم آوردن امکانات لازم جهت درمان و تجدید فعالیت و آموزش

حرف و مشاغل مناسب معلولین و همآهنگ ساختن فعالیتهائی که در جهت تأمین و

رفاه و اشتغال آنان انجام مییابد .

دوم - ارتقاء و راهنمایی سازمانها و مختلف معلولین در صورت لزوم

دادن کمکهای فنی و مالی بآنها .

سود هدایت معلولین و کمک بآنها برای بوجود آوردن شرکتها و تعاونی

تولید و فراهم نمودن زمینه برای فعالیت این شرکتها .

چهارم . تحقیق و مطالعه درباره مسائل مربوط به معلولین و اشکال روش

طبی در زمینه های بهداشتی و آموزشی آنان و استفاده از طریق این تحقیقات

در سازمانها، معلولین .

پنجم . فراهم آوردن موجبات تقویت روحی کسانی که به علت نقص عضو

و ارال دست دادن تسلی از توانایی خود قادر به انجام کار میباشند .

ششم . تأسیس مراکز توانبخشی به منظور درمان و آموزش حربه ای و آماد کردن

معلولین برای بازگرداندن آنها به فعالیتهای اجتماعی .

هفتم . ایجاد کارگاههای حمایت شده برای اشتغال آن دسته از معلولین

که به علل شدت معلولیت امکان کار در کارگاههای عادی برایشان میسر نمیشد .

با توجه به قانون و وظایف فوق ارکان توانبخشی که شامل اعضای شورای توانبخشی

حیثیت مدبره ومدیر عامل و حسابرس میباشند تعیین گردیده و آنگه نامه های مربوطه

را تهیه نموده است .